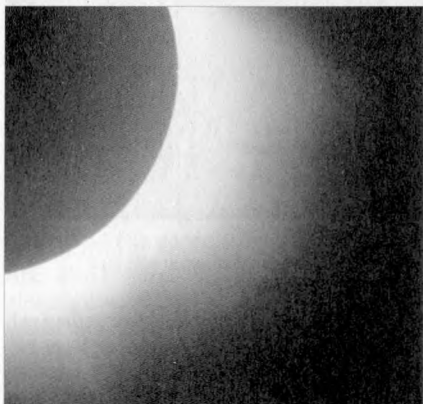


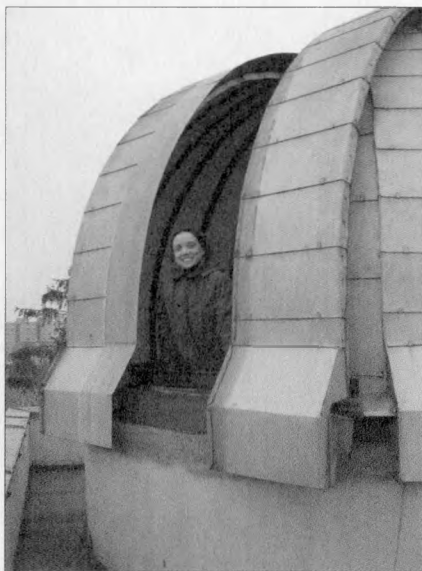
A SOLAR Csillagászati Egyesület

Egyesületünk alapításának gondolata útközben született, miközben épp hazafelé tartottunk a 2006. március 29-i törökországi napfogyatkozásról. A jelenség mindenki mély nyomokat hagyott. Ahogyan közeledett a Hold árnyéka, hirtelen csönd támadt. Félelmetesen hatott ránk a gyors sötétedés, majd felfedeztük a sötétedő égen a Vénusz bolygót. A gyönyörű és felejthetetlen élményen kívül jó érzés volt tudni, hogy sikerültek a felvételek. Már azon gondolkodtunk, mikor lesz a következő teljes napfogyatkozás – és már úton hazafelé terveztük, hogy 2008-ban megyünk a következő expedícióra. Ekkor döntöttük el, hogy alapítunk egy egyesületet, amely a hozzánk legközelebbi csillaggal, a Nappal foglalkozik.



*Teljes napfogyatkozás 2006. 03.29. Jaroslav Šimon
(Side, Törökország)*

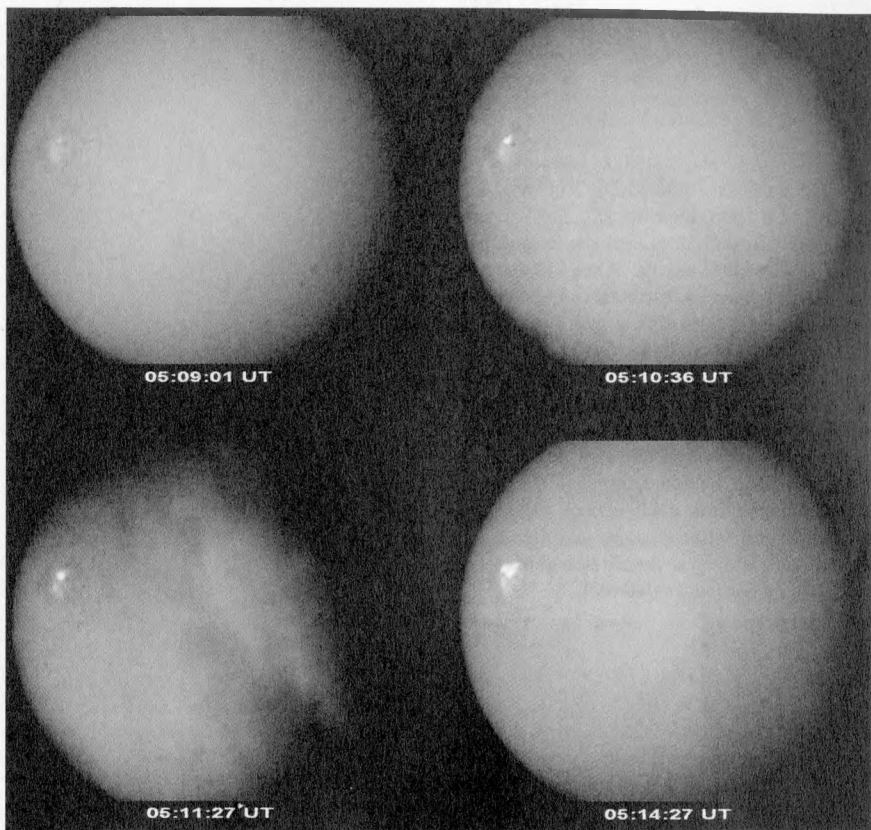
Az egyesület fő célja a napfogyatkozások észlelésének előkészítése, a munka koordinálása és a jelenség népszerűsítése. Ezenkívül a Naprendszer bemutatása a fiatalok és a laikus közönség számára, valamint a csillagászat ezen ágazatának fejlesztése és támogatása. Az egyik legfontosabb célunk napfogyatkozás-expedíciókat szervezni. Elkezdtük a Nap felszínén kialakuló napcsó-



A szenci csillagvizsgáló kupolája

portok, protuberanciák és kitörések állandó megfigyelését egy H α távcső segítségével. A munkában segít a Modrai Csillagvizsgáló is, amelynek munkatársai megosztják velünk tapasztalataikat a Nap megfigyelése terén. Eredményeinket külföldi weboldalakon és saját honlapunkon is bemutatjuk (www.solarastronomy.sk).

Fontos számunkra, hogy sikerült megszervezni 2006 augusztusában az I. SOLAR week-end-et. A találkozón az egyesület tagjai kívül más csillagász csoportok tagjai is részt vettek – nemcsak Szlovákiából, hanem a magyarországi Győről is érkeztek résztvevők. A hétvége fő programja a Nap megfigyelése és fényképezése lett volna az egyesület tulajdonában lévő PST (Personal Solar Telescope) és az ógyallai csillagvizsgáló tulajdonában lévő spektroszkóp és koronagráf segítségével. Sajnos a Nap nem volt partner ebben, ugyanis elbújt a sűrű felhők



Június 4-én a NOAA 960-as számú napfoltcsoport fölött látványos kitörést örökített meg Molnár Krisztián egy 40/400-as PST-vel és digitális fényképezőgéppel. Az M9-es erősségű fler június 4-én 5:13 UT-kor érte el legnagyobb intenzitását (a felvételsorozatot a www.spaceweather.com-on is megjelent június 4-én)

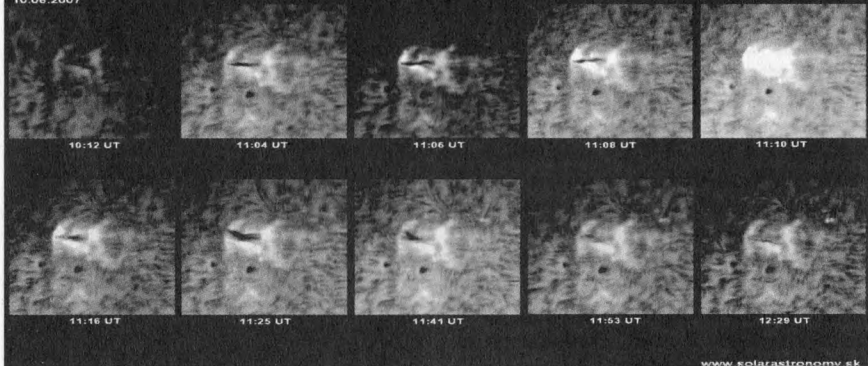
mögé. Sőt, még az eső is folyamatosan esett... Ennek ellenére rengeteg új információhoz jutottunk, ami jó kiindulópont a további akciók számára. A programhoz tartozott az ógyallai csillagvizsgáló történelmi épületének megtekintése, vetítés a planetáriumban és a Geomágneses Observatórium épületének megtekintése, ahol előadást tartottak az egyes műszerek működéséről, és bemutatták azok működését.

A találkozó végén megkoszorúztuk Konkoly Thege Miklós sírját. A tervezett programon kívül sok idő jutott az eszmecserekre, az iskolai emlékek felidézésére, az egyesület jövőjének tervezgetésére és a kapcsolatok

megerősítésére a többi csillagász kollégával.

Egyesületünk azon szerencsések közé tartozik, amelyek rendelkezésére áll egy kisebb csillagvizsgáló. A kupola a Szentci Molnár Albert Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola tetején található. Tartozik hozzá egy csillagászati előadóterem is.

A kupola használatához nagyon érdekes módon jutottunk hozzá: egyik tagunk épp Szencre vitte a barátnőjét, majd az úton hazafelé felvett egy stoppost. A stoppos Modrára ment, és szóba került többek közt a csillagászat is. Ekkor megemlítette az illető, hogy Szencen az alapiskola tetején van egy kupola, amit még életében nem látott nyit-



Látványos flertevékenység június 10-én. A felvételsorozat jól illusztrálja, milyen jól használható a Coronado PST-je amatőr H α -észlelésekre

va. Tagunknak se kellett több, a következő hétfőn már telefonált is az iskolába. Az igazgatóval megbeszélte a tényállást, majd megnézték a kupolát. Az igazgató szívesen a rendelkezésünkre bocsátotta a kupolát és a hozzá tartozó csillagászati előadótermet is. A megegyezés alapja, hogy az iskolások számára csillagászati szakköröket indítunk, előadásokat tartunk a csillagászatról, mi pedig cserébe használhatjuk a kupolát saját céljainkra.

A kupolában hatalmas por, kosz, beázott szőnyeg, penészes faburkolat fogadott bennünket. Teljesen el volt hanyagolva – kb. 20 éve nem is volt nyitva. Mint megtudtuk, fénykorában diákoknak tartottak itt előadásokat, majd kb. a 1989, a rendszer-váltás után senki nem törődött a kupola sorsával – egészen mostanáig.

Mivel közeledett a márciusi holdfogyatkozás, a legszükségesebb dolgokat kellett rendezni. Mindent, amit lehetett, kitakarítottunk, kiporszívóztunk, majd következett a festés. Ezt követően a kupolában felállítottunk egy 20 cm-es Newtont és egy 15 cm-es Dobsont. Az észlelésre felkészültünk, csak éppen az időjárás nem volt kedvező.

Később két tagunk úgy döntött, hogy addig, amíg kedvezőbbre fordul az időjárás, teljesen felújítják a kupolát. Ez a felújítás kb. 4–5 hétig tartott. Szétszedték a faburkolatot, ami már teljesen korhadt volt. Majd

felszedték a szőnyeget, ami meg penészes volt. Mindenhol por. Ezután a falat bevakolták, megcsinálták a világítást – piros és fehér fény világít – majd befestették a falat. A kupola a faburkolat nélkül most nagyobb-nak hat. Aztán a kupola külső felét hozták rendbe – a tetőn, amit lehetett, eltömítettek, hogy az eső még véletlenül se csepegjen be. A legutolsó pont a szőnyeg lerakása volt. Ezután kész lett a kupola.

Miután mi felújítottuk a kupolát, az iskola az egész kabinetet újította fel, ami nekünk nagy segítség.

A következő lépés csillagászati szakkör indítása lesz iskolások számára. A 2007/2008-as tanévben két szakkört indítunk. Szeretnénk a diákoknak előadásokat tartani, eszmecseréket folytatni, bevezetni őket a gyakorlati csillagászatba: megismertetni őket a csillagképekkel, valamint a távcső használatára. Terveink szerint a szakkörösök a csillagászaton kívül az elméleti és gyakorlati meteorológia alapjait is elsajátítják majd.

Balogh Klára

Cikkajánlat

Áldott Gábor: Tapasztalatok egy átalakított Coronado PST naptávcsővel. Meteor 2007/1., 27. o.